

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002560

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Найченко Альона Михайлівна

2. Aliona Naychenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 26-12-2023

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Господарський суд Київської області

Код за ЄДРПОУ: 03499945

Місцезнаходження: вул. Симона Петлюри , 16/108, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 2785

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

Код за ЄДРПОУ: 00127522

Місцезнаходження: вул. Фрометівська, буд. 2, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

Код за ЄДРПОУ: 00127522

Місцезнаходження: вул. Фрометівська, буд. 2, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.23

Тема дисертації:

1. Електронні докази в господарському процесі
2. Electronic evidence in commercial process

Реферат:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню інституту електронних доказів у господарському судочинстві України. Сучасне суспільство не можливо уявити без використання електронних інформаційних технологій, відтак вже звичної для людства форми набула електронна інформація, електронні документи та електронний документообіг. Поширення електронних інформаційних технологій відбувається в усі суспільні відносини, господарські відносини не є виключенням, адже саме їх застосування допомагає учасникам вказаних відносин спростити певний порядок здійснення господарських операцій. Електронний доказ – це один із видів доказів, передбачених Господарським процесуальним кодексом України, які учасник судового провадження може використати для встановлення істини у спірних правовідносинах. В Україні електронні докази є законодавчо новим інститутом, водночас це давно існуючий вид доказів, який науковці, практикуючі юристи та суд трактують по-різному. У роботі здійснено аналіз поглядів вчених щодо питання

доказів та встановлено, що вони відрізняються один від одного. Встановлено, що досить часто такі погляди характеризуються подвійним, а інколи й потрійним розумінням поняття доказу. Здійснено комплексний аналіз їх видів та запропоновано власну класифікацію електронних доказів. Вказану класифікацію здійснено за такими видами: за господарсько-процесуальним законодавством; за характером зв'язку доказів з обставинами справи; за процесом формування доказу; за походженням; за способом відтворення; за форматом; за необхідним часом на опрацювання; залежно від періоду виникнення; за місцезнаходженням; за ступенем доступності. Також у роботі наголошено на тому, що електронні докази мають істотну специфіку, що повинна відображатися як у матеріальному, так і процесуальному законодавствах, з огляду на існування специфічних вимог щодо форми електронного документа, які забезпечують його доказову функцію. Встановлено, що оригінал електронного документа має давати змогу довести його цілісність, автентичність та справжність у визначеному законодавством порядку. Здійснено аналіз основних електронних доказів та встановлено найбільший вид вказаних доказів – електронні документи, які своєю чергою, мають певні характерні особливості. Разом з тим, з'ясовано, що повного визначення електронного документа, яке б відображало всі його істотні відмінності на законодавчому рівні не надано, а також не встановлено, які він повинен мати ознаки для того, щоб суд визнав його належним доказом. Здійснено комплексне дослідження порядку збирання, вилучення, подання, дослідження та оцінювання електронних доказів господарськими судами та відмічено, що останній є складним процесом у судочинстві. Встановлено, що одним із важливих аспектів у цьому процесі є принцип внутрішнього переконання судді, який займає ключове місце при вирішенні спору, та формується з правосвідомості, світогляду, ідей, правових принципів, теорій, концепцій, що є результатом теоретичного, раціонального аналізу та відображення правової дійсності судді. Встановлено, що на рівні законодавства досить важко врегулювати проблему свавільного трактування електронних доказів під час розгляду справи у господарських судах, оскільки визначення допустимості, належності, достатності доказів та достовірності, а також їх оцінка залежать від сформованих у судді внутрішніх принципів. Проаналізовано судову практику щодо дослідження різних видів електронних доказів та встановлено, що суди з великою обачністю ставляться до будь-яких електронних доказів і, здебільшого, не беруть до уваги як допустимі та належні докази документи або інформацію на електронних та/або паперових носіях, роздруковані з соцмереж. У роботі встановлено та наведено проблемні аспекти, що існують при використанні електронних доказів у господарському судочинстві, у т.ч. щодо відсутності правового регулювання взаємодії інституту електронних доказів та підсистеми «Електронний суд». Вказані проблемні моменти запропоновано подолати шляхом внесення змін до Господарського процесуального кодексу України та Закону України «Про нотаріат». Також в роботі проаналізовано судову практику в Україні та з'ясовано, що суди при дослідженні електронних доказів в першу чергу звертають увагу на автентичність особи-автора таких документів. Під час дослідження судової практики України, постановленої в умовах пандемії COVID-19, не було встановлено жодного електронного доказу, що надійшов до суду на електронну пошту або, через електронний кабінет підсистеми «Електронний суд». Це пояснюється тим, що підсистема «Електронний суд» на сьогодні функціонує не в повному обсязі та в учасників процесу відсутні всі передбачені цією системою можливості щодо реалізації своїх прав на подання електронних доказів в електронному вигляді, зокрема, у зв'язку з обмеженим допустимим обсягом файлів, які можуть бути завантажені через підсистему «Електронний суд».

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the Institute of Electronic Evidence in the Economic Judiciary of Ukraine. Modern society cannot be imagined without the use of electronic information technologies, so electronic information, electronic documents and electronic document management have acquired a form familiar to mankind. The spread of electronic information technologies occurs in all social relations, economic relations are not an exception, because their application helps the participants of the specified relations to simplify a certain procedure for carrying out economic transactions. Electronic evidence – is one of the types of evidence provided for by the Economic Procedural Code of Ukraine, which a participant in court proceedings can use to establish the truth in disputed legal relations. In Ukraine, electronic evidence is a legally new institution, while it is a long-standing type of evidence that scientists, practicing lawyers and the court interpret in different ways. The

work analyzes the views of scientists on the issue of evidence and establishes that they differ from each other. It has been established that quite often such views are characterized by a double and sometimes triple understanding of the concept of proof. A comprehensive analysis of their types was carried out and its own classification of electronic evidence was proposed. The classification indicated was carried out according to the following types: according to economic and procedural legislation; according to the nature of the connection of the evidence with the circumstances of the case; according to the process of forming the evidence; according to origin; according to the method of reproduction; according to the format; according to the required time for processing; depending on the period of occurrence; according to location; according to the degree of availability. The work also emphasizes that electronic evidence has significant specificity, which should be reflected in both material and procedural legislation, given the existence of specific requirements regarding the form of an electronic document that ensure its evidentiary function. It was established that the original of the electronic document should make it possible to prove its integrity, authenticity and authenticity in accordance with the procedure established by law. An analysis of the main electronic evidence was carried out and the largest type of specified evidence was established – electronic documents, which in turn have certain characteristic features. However, it was found that a complete definition of an electronic document that would reflect all its significant differences at the legislative level was not provided, nor was it established what features it should have in order for the court to recognize it as proper evidence. A comprehensive study of the procedure for collecting, seizing, submitting, researching and evaluating electronic evidence by commercial courts was carried out, and it was noted that the latter is a complex process in court proceedings. It has been established that one of the important aspects in this process is the principle of the judge's internal conviction, which occupies a key place in resolving the dispute, and is formed from legal awareness, worldview, ideas, legal principles, theories, concepts, which is the result of theoretical, rational analysis and reflection of the judge's legal reality. It has been established that at the legislative level it is quite difficult to settle the problem of arbitrary interpretation of electronic evidence during the consideration of the case in commercial courts, since the determination of admissibility, propriety, sufficiency of evidence and reliability, as well as their assessment, depend on the internal principles formed by the judge. The judicial practice regarding the study of various types of electronic evidence was analyzed and it was established that the courts treat any electronic evidence with great prudence and, for the most part, do not take into account documents or information on electronic and/or paper media printed from social networks as admissible and appropriate evidence. The work establishes and presents problematic aspects that exist when using electronic evidence in commercial proceedings, including regarding the lack of legal regulation of the interaction of the institute of electronic evidence and the subsystem «Electronic court». It is proposed to overcome these problematic points by making changes to the Economic Procedural Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On Notaries». The work also analyzed judicial practice in Ukraine and found out that courts, when examining electronic evidence, primarily pay attention to the authenticity of the author of such documents.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Найченко А.М. Електронні докази та господарське судочинство. Часопис Київського університету права. 2017. № 3. С. 178-181.

- Найченко А.М. Проблеми застосування електронних доказів у господарському процесі. Наукові праці МАУП. Серія «Юридичні науки». 2017. Вип. 3 (54). С. 62-66.
- Найченко А.М. Електронний документ як доказ у господарському судочинстві. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2017. № 6. С. 118-120.
- Найченко А.М. Правова природа електронних доказів у господарському судочинстві. Часопис Київського університету права. 2017. № 4. С. 162-165.
- Найченко А.М. Інформаційні технології в господарському судочинстві України та зарубіжних країн. Науковий вісник публічного та приватного права. Збірник наукових праць. 2017. Випуск 6. Том 3. С. 9-13
- Найченко А.М. Оцінка доказів у господарському процесі. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 2(42). С. 102-104.
- Найченко А.М. Електронне правосуддя й інститут електронних доказів у господарському процесі: можливості взаємодії. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2018. № 48. С. 112-114.
- Найченко А.М. Оцінка електронних доказів у господарському процесі. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2018. №14. С. 82-87.
- Найченко А.М. Можливість застосування електронного листування як доказу в господарському процесі. Журнал східноєвропейського права. 2018. № 48. С. 98- 101.
- Naichenko A. Electronic evidence in economic court. Jurnalul juridic national: teorie si practica. 2018. №3. С. 90-94
- Найченко А.М. Судовий захист з використанням електронних доказів. Підприємництво, господарство і право. 2019. №11. С. 362-366.
- Naichenko A. The foundations of evidence in electronic form. Recht der Osteuropäischen Staaten. 2021. №1. С. 73-78.
- Naichenko A. E-evidence and e-court in the context of the Covid-19 pandemic: a study from Ukraine. Access to Justice in Eastern Europe. 2021. №4. С. 163-181.
- Найченко А.М. Використання цифрових технологій для дослідження електронних доказів у судовому засіданні як спосіб забезпечення достовірності та об'єктивності розгляду справи. Журнал «Наука і техніка сьогодні». 2023. №9(23). -С. 26-33.
- Найченко А.М. Електронні докази - новела господарського процесуального кодексу України. Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 19-20 січня 2018 р.). Одеса: ТО «Причорноморська фундація права», 2018. С. 40-44.
- Найченко А.М. Розвиток електронного документа як доказу в господарському процесі. Досягнення і проблеми сучасної науки: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Вінниця, 22 січня 2018 р.). Вінниця: Наука та практика, 2018. Ч. 2. С. 60-65.
- Найченко А.М. Електронні докази у господарському процесі: проблеми застосування. Актуальні проблеми сучасної науки: матеріали XXVII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 27 лютого 2018 р.). Харків: Міжнародний науковий центр, 2018. С. 48-51. М.
- Найченко А.М. Докази в господарському процесі. Право як ефективний суспільний регулятор: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 16-17 лютого 2018 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2018. С. 62-64.
- Найченко А.М. Законодавче закріплення інституту електронних доказів в господарському процесі - наслідки реформи чи реальна необхідність? Правова реальність у трансформаційних умовах розвитку сучасної держави: матеріали Міжнародною юридичної науково-практичної конференції (Київ, 28 лютого 2018 р.). Київ: Центр учбової літератури, 2018. С. 99-101.
- Найченко А.М. Електронне листування як різновид електронних доказів у господарському судочинстві. Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин: // матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 9-10 березня 2018 р.). Одеса: ГО

«Причорноморська фундація права», 2018. С. 35-39.

- Найченко А.М., Куртакова Г.О. Докази в господарському процесі: виникнення та розвиток електронного документа. Проблеми модернізації України. 2018. Вип. 7. С. 150-154.
- Найченко А.М., Куртакова Г.О. Електронні докази: реалії сьогодення. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. 2018. С. 72-85.
- Найченко А.М., Куртакова Г.О. Проблеми використання електронних засобів доказування у господарському процесі. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки. - 2018. - Вип. 2 (56). С. 79-85
- Найченко А.М. Проблематика у використанні відео- та звукозапису як доказу в господарському судочинстві. Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 5-6 квітня 2019 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2019. С. 57-59.
- Найченко А.М. Особливості електронних доказів у господарському процесі. Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 12-13 квітня 2019 р.). Одеса: ГО «Причорноморська Фундація Права», 2019. С. 53-56.
- Найченко А.М. Інститут електронних доказів у господарському процесі: реалії сьогодення. Правові реформи в Україні: реалії сьогодення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 19-20 квітня 2019 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2019. С. 39-41.
- Найченко А.М. Електронні докази: необхідність внесення змін. Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 18-19 жовтня 2019 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 70-73.
- Найченко А.М. Форма подання електронних доказів в господарському судочинстві. Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 18-19 вересня 2020 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2020. С. 41-44.
- Найченко А.М. Електронні докази в законодавстві України та іноземних держав. Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 18-19 вересня 2020 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2020. С. 85-88.
- Найченко А.М. Особливості доказування в господарському процесі: ініціатива суду у збиранні доказів. Цінність права як найефективнішого регулятора суспільних відносин: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 2-3 жовтня 2020 р.). Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2020. С. 39-42.
- Найченко А.М. Проблема достовірності електронних доказів. Людина і закон: публічно-правовий вимір: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 2-3 жовтня 2020 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2020. С. 14-17.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Віхрова Ірина Олександрівна

2. Irina Vikhrova

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

Код за ЄДРПОУ: 00127522

Місцезнаходження: вул. Фрометівська, буд. 2, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бут Ілля Олександрович

2. Illia But

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7887-3504

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальчук Алла Юріївна

2. Alla Kovalchuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4807-2436

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет права Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 23745145

Місцезнаходження: вул. Доброхотова, буд. 7-а, Київ, 03142, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матвеев Петро Сергійович

2. PETRO MATVIEIEV

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7087-115X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Аріфходжаева Тетяна Борисівна

2. Tetiana B. Arifkhodzhaieva

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1827-1699

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

Код за ЄДРПОУ: 00127522

Місцезнаходження: вул. Фрометівська, буд. 2, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Заросило Володимир Олексійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Заросило Володимир Олексійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Муравйов Кирил Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна